

STICHTING

Protocol medicijnen op school

Inhoudsopgave:

1. Inleiding over medicijnverstrekking
2. Het kind wordt ziek op school
3. Het verstrekken van medicijnen op verzoek
4. Wettelijke regels
5. Aansprakelijkheid

Bijlagen:

1. Verklaring toestemming tot handelwijze voor als het kind ziek wordt op school
2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek
3. Uitvoeren van medische handelingen
4. Bekwaamheidsverklaring uitvoeren medische handelingen
5. Handelen bij calamiteiten
6. beknopte handelingslijst

Algemene opmerkingen:

- Met school wordt bedoeld: alle personeelsleden van de school en, indien van toepassing, de overblijfouders.
- Voor de leesbaarheid van het stuk wordt over ouders gesproken wanneer wij ouder(s)/verzorger(s) bedoelen.
- In alle gevallen waarbij de school besluit een arts of 112 te benaderen, wordt een medewerker bedrijfshulpverlening geconsulteerd en de directie geïnformeerd. Indien één van deze of beiden niet beschikbaar is (zijn), moet tenminste één andere groepsleerkracht worden benaderd om een besluit te nemen tot handelen.

1. Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen.

Leerkrachten worden op school regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook krijgt de schoolleiding steeds vaker het verzoek van ouders om hun kinderen de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen.

De schoolleiding aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een aantal verantwoordelijkheden.

Groepsleerkrachten en schoolleiding begeven zich dan op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn. Met het oog op de gezondheid van kinderen is het van groot belang dat zij in dergelijke situaties zorgvuldig handelen. Groepsleerkrachten en schoolleiding moeten zich realiseren dat zij voor deze handelingen wettelijk aansprakelijk gesteld kunnen worden als zij zonder toestemming van de ouders of het advies van een arts handelen.

De drie te onderscheiden situaties zijn:

- Het kind wordt ziek op school
- Het verstrekken van medicijnen op verzoek
- Het uitvoeren van medische handelingen

De eerste situatie laat de school geen keus. De leerling wordt ziek of loopt acuut gevaar en de school moet direct bepalen hoe zij moet handelen. Voor het geval medicijnen toegediend moeten worden op advies van een arts, heeft de school vooraf de schriftelijke toestemming van de ouders gevraagd middels een ondertekende verklaring, waarbij opgemerkt dat de ouders verantwoordelijk en aansprakelijk blijven voor eventuele nadelige gevolgen van handelingen van de school.

Bij de tweede situatie verleent de school medewerking aan het geven van medicijnen. In alle gevallen is door de ouders/verzorgers een ondertekende (artsen)verklaring afgegeven die de school de bevoegdheid geeft om medicijnen te mogen geven, waarbij opgemerkt dat de ouders verantwoordelijk en aansprakelijk blijven voor eventuele nadelige gevolgen van handelingen van de school.

Voor iedere individuele groepsleerkracht geldt dat hij/zij mag weigeren handelingen uit te voeren. Op de volgende pagina's wordt elk onderdeel beschreven.

Bij inschrijving van een leerling dient de desbetreffende verklaring ingevuld en ondertekend te worden.

2. Het kind wordt ziek op school

Wat gebeurt met enige regelmaat: een kind komt 's morgens gezond op school en krijgt tijdens de schooluren last van hoofd- of buikpijn of een andere pijn. Ook kan het bijvoorbeeld door een insect worden geprikt. De school verstrekt dan vaak - zonder toestemming of medeweten van ouders - een 'paracetamolletje' of wrijft een zalfje op de plaats van een insectenbeet. De school is niet bekwaam en bevoegd om een juiste diagnose te stellen. De grootst mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. Uitgangspunt moet zijn dat een kind dat ziek is, naar huis moet.

2.1. Wanneer moeten de ouders worden gewaarschuwd?

Als een kind duidelijk ziek is of in acute gevallen en niet meer met de les kan meedoen, neemt de school contact op met de ouders met het verzoek om het kind op te halen. Belangrijk is om te melden waarom het kind niet kan blijven en af te spreken hoe laat de ouders komen en wat er tot die tijd met het kind gebeurt. Om in geval van nood de ouders snel te kunnen bereiken, moet zijn vastgelegd waar en hoe zij bereikbaar zijn. Het kan ook voorkomen dat een leerkracht bij een kind bepaalde ziekteverschijnselen opmerkt die extra aandacht of medische behandeling vragen. Dit kan de leerkracht bespreken als de ouders het kind komen ophalen.

2.2. Wanneer wordt een huisarts gewaarschuwd?

Ouders/verzorgers onbereikbaar - Problematisch is het wanneer de ouders of door de ouders aangewezen vertegenwoordigers, niet te bereiken zijn. Het kind kan niet naar huis gestuurd worden zonder dat daar toezicht is. Medicijnen kunnen niet zonder toestemming van de ouders verstrekt worden. Raadpleeg in alle gevallen altijd een arts en handel strikt naar het advies van de arts. Medicijnen kunnen alleen worden toegediend, indien ouders van tevoren een schriftelijke verklaring hebben ingevuld en ondertekend, waarbij de ouders verantwoordelijk en aansprakelijk blijven voor de eventuele nadelige gevolgen van de handelingen van de school.

Acuut levensgevaar - In principe zijn bij ziekte van een kind de ouders degenen die bepalen wat er moet gebeuren. Zij nemen de beslissing om al dan niet een arts te raadplegen. Alleen als er acuut gevaar dreigt, schakelt de school direct een arts in of belt het alarmnummer 112 bij het geval dat:

- Een kind dat het plotseling benauwd krijgt
- Een kind dat bewusteloos raakt of niet meer op aanspreken reageert
- Een kind met plotselinge hoge koorts
- Een kind dat plotseling ernstig ziek lijkt
- Ernstige ongevallen

Raadpleeg in alle gevallen altijd een arts en handel strikt naar het advies van de arts. Medicijnen kunnen alleen worden toegediend, indien ouders van te voren een schriftelijke verklaring hebben ingevuld en ondertekend, waarbij de ouders verantwoordelijk en aansprakelijk blijven voor de eventuele nadelige gevolgen van de handelingen van de school.

3. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Als een kind medicijnen nodig heeft gedurende het verblijf op school zullen de ouders hun zeggenschap over de toediening van de geneesmiddelen moeten overdragen aan de school. Om de gezondheid van kinderen te waarborgen is het van groot belang dat de geneesmiddelen op een juiste wijze worden verstrekt.

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt aan puffjes voor astma, antibiotica of medicijnen bij toevallen of gedragsstoornissen. Ouders vragen dan aan de school om deze middelen te verstrekken.

De toestemming van de ouders wordt schriftelijk vastgelegd en door de ouders ondertekend, waarmee zij verklaren volledig verantwoordelijk en aansprakelijk te zijn en blijven voor eventuele nadelige gevolgen van de medicijnen voor het kind.

De volgende zaken legt de school schriftelijk vast op basis van een ondertekende verklaring door de ouders overlegd aan de school:

- Om welke medicijnen het gaat
- Hoe vaak het gegeven moet worden
- In welke hoeveelheden (dosering)
- Op welke manier het geneesmiddel moet worden gebruikt
- De periode waarin de geneesmiddelen worden verstrekt
- De wijze van bewaren en opbergen
- De wijze van controle op de vervaldatum

Door het vastleggen van deze gegevens geven ouders duidelijk aan wat zij van de school verwachten en weet de school op haar beurt precies wat zij moet doen en waar zij verantwoordelijk voor is.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders worden overlegd over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.

Enkele praktische adviezen:

- Neem de geneesmiddelen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het kind.
- Controleer de uiterste gebruiksdatum voor toediening.
- Laat de ouders een nieuw geneesmiddel altijd eerst thuis toepassen.
- Lees goed de bijsluiter zodat je op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen.
- Bewaar het geneesmiddel indien nodig in de koelkast (in een goed afgesloten bewaardoos) of in een afgesloten kast, buiten het bereik van kinderen en/of onbevoegden. Het medicijn wordt ingenomen onder toezicht.

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, bel dan direct meteen arts. Bel bij een ernstige situatie direct het alarmnummer 112. Zorg in alle gevallen dat alle relevante gegevens bij de hand zijn, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en /of specialist van het kind, het medicijn dat is toegediend, welke reacties het kind vertoont en eventueel welke fout is gemaakt.

4. Wettelijke regels m.b.t. medische handelingen

Voor de hierboven genoemde medische handelingen heeft de wetgever een aparte regeling gemaakt. De wet 'Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg' (wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor onderwijzend personeel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen wordt gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk aan de hand waarvan ook een aantal regels is te geven voor schoolbesturen en leraren als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen. Bepaalde handelingen – de zogenaamde voorgehouden handelingen – mogen alleen worden verricht door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet is bevoegd, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

5. Aansprakelijkheid m.b.t. medische handelingen

Vorenstaande is ook van toepassing wanneer een leraar bij een leerling een medische handeling verricht. Technisch gezien vallen leraren niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische en paramedische beroepen. Soms worden leraren betrokken bij de zorg rond een ziek kind en worden daarmee partners in zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat leraren gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. Deze, niet alledaagse, positie van de leraar moet hierbij serieus worden genomen. Daarom moet een leraar een gedegen instructie krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een verklaring van toestemming van de ouders.

Zodoende wordt een optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leraar en schoolleiding gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leraar in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling. De leerkracht van de betrokken leerling mag weigeren. In overleg met de directie wordt hiervoor een andere leerkracht benaderd.

Heeft een leraar geen bekwaamheidsverklaring dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leraar doet.

Is er sprake van medisch handelen, dient de verzekeraar van de BKO gecontacteerd.

Bijlage 1: Verklaring toestemming tot handelwijze voor als het kind ziek wordt op school

Het kan voorkomen dat uw kind gezond naar school gaat en tijdens schooluren ziek wordt. In zo'n geval zal de school contact opnemen met de ouder(s)/verzorger(s) of met een andere, door hen aangewezen persoon.

Een enkele keer komt het voor dat deze personen niet te bereiken zijn. Als deze situatie zich voordoet, dan zal de groepsleerkracht een zorgvuldige afweging maken of een arts geconsulteerd moet worden.

Wij vragen u om dit formulier in te vullen.

Ondergetekende gaat **wel/niet** akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

Naam leerling	
Geboortedatum	

Naam ouder(s) / verzorger(s)	
Telefoonnummer thuis	
Telefoonnummer werk	
Mobiel telefoonnummer 1	
Mobiel telefoonnummer 2	
Naam huisarts	
Telefoonnummer	
Te waarschuwen persoon, indien ouder(s)/verzorger(s) niet te bereiken zijn	
Naam	
Relatie tot leerling	
Telefoonnummer thuis	
Mobiel telefoonnummer	

Mijn kind is overgevoelig/allergisch voor de volgende zaken
0 medicijnen, te weten:
0 ontsmettingsmiddelen, te weten:
0 smeerseltjes, te weten:
0 pleisters
0 overig, te weten

Naam ouder(s) verzorger:

Datum:

Handtekening:

**Bijlage 2: Het verstrekken van medicijnen op verzoek
N.B. alleen in originele verpakking**

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder beschreven medicijnen aan:

Naam leerling	
Geboortedatum	

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte:
Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s)

Naam van het medicijn:	
------------------------	--

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden met genoemde dosering:	
Tijdstip .....uur .....uur .....uur	Dosering
Wijze van toedienen	
Wijze van bewaren	

Ouder(s)/verzorger(s) zijn te allen tijde verantwoordelijk voor het aanleveren van en het omgaan met de juiste medicijnen. Zij blijven verantwoordelijk en aansprakelijk voor eventuele nadelige gevolgen van de handelingen van de school. (zie: "protocol medicijnen op school", blz 4 en 5)

Ondergetekende geeft hiermee aan de school toestemming voor het toedienen van bovengenoemde medicijnen.

Naam ouder(s)/verzorgers:

datum:

Handtekening:

Bijlage 3: Uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekende geeft toestemming voor uitvoering van zogenoemde 'medische handeling op school bij:

Naam leerling	
Geboortedatum	

Naam ouder(s) / verzorger(s)	
Telefoonnummer thuis	
Telefoonnummer werk	
Mobiel telefoonnummer 1	
Mobiel telefoonnummer 2	
Naam huisarts	
Telefoonnummer	

Beschrijving van de ziekte waarvoor de 'medische handeling' op school nodig is:

Omschrijving van de uit te voeren 'medische handeling':

De 'medische handeling' moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden	
Tijdstip .....uur .....uur .....uur	Handeling

Instructie van de medische handeling door	
Naam	
Functie / relatie tot leerling	
Aan:	
Naam	
Functie/relatie tot leerling	
Van:	Naam school en plaats

- 0 ouder(s)/ verzorger(s) verlenen toestemming tot het uitvoeren van de bovengenoemde medische handeling.
- 0 De Elisabeth Stichting verklaart dat werknemer die instructie heeft ontvangen in staat is bovenstaande medische handeling uit te voeren. De leerkracht van de betrokken leerling mag weigeren. De directie benadert eventueel een andere leerkracht. (zie: "protocol medicijnen op school" blz 7)

Handtekening ouder(s)/verzorger(s):

Handtekening bestuur:

Handtekening werknemer:

Bijlage 4: Bekwaamheidsverklaring Uitvoeren van medische handelingen(BIG)

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling

.....
verklaart dat,

naam werknemer: .....

functie: .....

werkzaam aan/bij: .....

na instructie door ondergetekende, in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.

De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:

naam leerling: .....

geboortedatum: .....

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:

.....

.....

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:

.....

.....

Ondergetekende:

naam:.....

functie:.....

werkzaam aan/bij:.....

plaats:.....

datum:.....

handtekening:.....

Bijlage 5: Handelen bij calamiteiten

Richtlijnen

Indien zich calamiteiten voordoen ten gevolge van het toedienen van medicijnen of het uitvoeren van een medische (BIG) handeling bij een kind, volgen hieronder richtlijnen;

- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven. Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen.

- Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen, waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen).

- Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind.

- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.

- Geef door naar aanleiding van welk medicijn of 'medische' handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt).

- Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt. Of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:

1. Naam van het kind.
2. Geboortedatum.
3. Adres.
4. Telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen persoon.
5. Naam + telefoonnummer van huisarts c.q specialist.
6. Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.

- Bel ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):

1. Leg kort en duidelijk uit wat er gebeurd is.
2. Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
3. In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.

Bijlage 6: Protocol medicijnen op school (beknopte handelingslijst)

Het kind wordt ziek op school

- De school neemt contact op met de ouders met het verzoek het kind op te halen.
- Wanneer ouders/verzorgers onbereikbaar zijn of er acuut gevaar dreigt, dan een huisarts waarschuwen.

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

- De ouders hebben schriftelijk toestemming gegeven.
- Overleg regelmatig met de ouders wanneer het gaat om een lange periode.
- De medicijnen worden ingenomen onder toezicht.
- Indien nodig moet direct een arts (of zelfs het alarmnummer) gebeld worden.

Het uitvoeren van medische handelingen

- Een leerkracht dient vooraf een gedegen instructie te krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren.
- De leerkracht heeft een bekwaamheidsverklaring ontvangen.

Handelen bij calamiteiten

- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven. Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen.
- Waarschuw een volwassene voor bijstand.
- Bel de huisarts en/of de specialist van het kind.
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.
- Zorg dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt, of laat ze opzoeken.
- Bel ouders
  - Leg kort uit en duidelijk uit wat er gebeurd is.
  - Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/ gezegd.
  - In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.